

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. IV. cap. 24. & 25. de Jurisdictione Episcopali

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

CAPVT VIGESIMVM QVARTVM
ET QVINTVM,

DE

Jurisdictione Episcopali dependente à Romano Pontifice.

AD utrumque hoc Caput multa iterum observavit contra Bellarminum Sorbonista *Launojus*, in prolixissima Adsertione Inquisitionis in Privilegium *Sammedardense*, per partes & accuratissime examinans, quæcunque Bellarminus ad demonstrandam Jurisdictionis Episcopalis à Pontifice Romano dependentiam tam è Sacris, quam orthodoxorum Patrum Scriptis collegit, quibusque contradicentium argumentis facere fatiscit conatus. Nostrium & hic erit, ea tantum attendere, quorum causâ Augustinus pro teste adducitur, ab allegatione falsâ vindicandus. Occurrit autem Augustini mentio in primo statim argumento, quo Bellarminus Episcopalem à Papâ dependentiam probare contendit, ita scribens: *Legimus, quod, cum Moses non solus posset regere totum populum, Deus jussit adesse septuaginta Seniores & auferens de Spiritu Moysi dedit illis, ut unâ cum Mose populum regerent. Vbi notandum cum Augustino, istam ablationem Spiritus à Mose non significare diminutionem Spiritus in Mose, quia tunc nihil profuisset Moysi habere adjuutores, si ipse propterea debiliior factus esset; sed derivationem virtutis (Spiritus) Seniorum à Moysi virtute, (Spiritu.) Voluit enim Deus ostendere, in Mose totam auctoritatem residere, alios autem, si quam habent, habere à Mose. Constat autem, Pontificem in Ecclesiâ cum habere locum, quem habuit Moses in populo Iudaorum.* Launojus ut hujus argumenti vim falsâ Augustini allegatione nixam ostenderet esse nullam, præter ipsa Sacri Sextus, verba etiam ipsius Augustini adducit, ut fraus Bellarminieo apertior fiat, quæ ita habent: *Pleriq; Interpretes Latini non, ut in Græco est, transtulerunt, & fecerunt Sensum laboriosum ad intelligendum. Putari enim potest, de Spiritu ipsius hominis esse dictum, quo humana Natura completur corpore adjuncto, quæ constat ex corpore & Spiritu, quem animam dicunt. Posset etiam, sicut alii sunt interpretati, Spiritus Dei in eo intelligi, qui fit etiam noster, qui Dei est, cum accepimus eum. Nunc autem cum scriptum sit, de Spiritu, qui est super te, nec dictum sit, de Spiritu tuo, faciliior est absolutio. Questionis, quia intelligimus, nihil aliud Deum significare voluisse, nisi ex eodem Spiritu Gratia illos quoque adiutorium habituros, ex quo habebat Moses, ut & isti haberent, quantum Deus vellet, non ut idèd Moses haberet minus. Ad utrumque, videlicet & ipsum Historiæ Textum, & Augustini Explicationem contra Bellarminum sequentia notat Launojus: *Numerorum locus, si quid in hac materia concludit, adversus Bellarminum concludit, qui capite tertio & vigesimo antecedente, docet, Apostolos omnem à Christo accepisse Jurisdictionem. Nam locus ille, si simpliciter attendatur, in Apostolos æque ac Apostolorum Successores Episcopos spectatur. Præterea confirmanda Bellarmini Sententiæ inopportuna est. Nam Moses, quem Romani Pontificis figuram esse contendit, septuaginta Senioribus de suo Spiritu non accommodat, sed Deus ipse, qui Senioribus his de Spiritu Moysi accommodat; quo ex capite locus Numerorum Bellarmini Sententiæ nocet, tantum abest, ut proficit. Augustinus loci hujus interpretationes duas adfert, alteram, quæ in vulgata retinetur Editione, & Bellarmino, ut vidimus, malè successit; alteram, quæ, ut ex verborum serie constat, Bellarmini Sententiæ evertit. Seniorum virtus (Spiritus) propriè à Mose non derivatur, sed virtus (Spiritus) omninò similis virtuti Moysi à Deo illis concessa est. Hæc Ille satis clarè ad Textus Sacri & augusti Doctoris mentem, cui si adjungantur, quæ similem ferè in modum Theodoretus ad hunc notavit locum, nihil omninò ad legitimum ejus intellectum poterit desiderari. Ex superabundanti tantum addo *Saliani* Expositionem, quæ & nuperus Scripturæ Interpres *Carrerus* suam fecit: *Accipiam de Spiritu meo, quem dedi tibi. Non ex rivulo tuo, sed ex fonte suo Spiritum Propheticum dedi tibi. Dabo & eis, ut eadem instructi gratia plures portetis, quod tu portabas unus.* Notat, hanc etiam esse *Cypriani* super hoc testimonio Sententiæ. Accommodatissime etiam *Novarinus* in Mose Expensio ad hunc locum ex *Damiano* observat: *Notandum, quod non ait Auseres de Spiritu tuo, tradesque eis; sed potius, Auferam & tradam, ut profectò ostenderet, quia non homo homini Spiritum Sanctum tradit, sed solus ipse est, qui prout vult, Gratia sua dona distribuit. Piura ex aliis idem Novarinus ibidem huc pertinentia collegit, quibus etiam similia apud *Cornelium Lapidensem, Bonfrerium, Esthium* leguntur, à Bellarmini Scopoplane aliena, imò contra Ejus explicationem non parum intervientia, ut adeò à suis dome-***

pag. 773.
& seqq.

Num. 11.

Quæst. 18.
in i. Num.

domesticis videatur omnino desertus. Nunc quod attinet illud Augustini testimonium, quod ex Commentario Ejus in Psalmum quadragesimum & quintum juxta Ebræos sibi ipsi objicit, non habens, quod ad illud convenienter respondeat, quia de eo jam supra sub initium hujus Controversiæ de Romano Pontifice ex ipsius Bellarmini in Psalterium Commentario aliquid est dictum, ulteriori labore nos jubet superfedere.

LIBRI QVINTI,
DE

POTESTATE ROMANI PONTIFICIS TEMPORALI,

CAPUT OCTAVVM ET NONVM,

in quibus de
Exemplis agitur.

Quæ Bellarminus post Quæstionis formationem per capita quatuor priora tractat, ostendens, *Papam non esse Dominum totius Mundi, veletiam totius in eo orbis Christiani, neque Eum habere ullam Jurisdictionem merè temporalem jure Divino directæ,* cum prolixissimâ refutatione eorum, quæ hujus Potestatis directæ assertores non sine multorum adplausu urgere solent; ita ab Evangelicis acceptantur, ut vellent, Eum in posterioribus eodem Zelo contra indirectam quoque in temporalibus potestatem continuasse. Et quidem Bellarminus refutatione illius, nimirum directæ, & assertionem hujus videlicet indirectæ potestatis, ut ut mediam adeoque tutissimam sibi viam elegerit visus est, ut neque in excessu, neque in defectu peccaret, sed cunctis ad minimum inter Papistas moderatioribus placere posset; effugere tamen non potuit, quo minus à domesticis iterum suis, Romanensibus partim, partim Gallis, diverso scilicet non Dei, sed Seculi Genio ductis, pro diversâ ratione Status utriusque, non autem *statu Rationis*, & insigniter quidem vapularet. Certè Romanensis Aula Sectatores ægerime in Bellarmino tulerunt, quod ab Eorum Sententiâ discesserit, qui ante ipsum tanto labore directam quoque Potestatem Papæ adscriperunt, quorum aliquos ipse Bellarminus sub initium libri hujus quinti nominatenus expressit; ideoque in eo toti fuerunt, ut opera Ejus inhiberentur infererenturque Catalogo Voluminum proscriptorum, donec, quæ in eis forent damnosa, egeri possent, Fulgatto & Hieronymo Mercuriali, Vitæ Ejus Descriptores, super eo graviter lamentantibus. Neque melior Sors eidem obrigit in Curia Parisiensi, si fides adhibenda est post *Thuanum* Continuatori Ejus *Grammondo*, primo statim Historiarum libro ad annum hujus Seculi decimum narranti, præter *Marianæ* de Regis Institutione librum & *Anti-Cotonem*, damnatum quoque esse *Parlamenti Lutetiani placito Bellarmini contra Barclaium de potestate Summi Pontificis librum*, de quo Ipse Fulgatto recensente testatus est, se in eo non aliam exhibere doctrinam, quam ante in libris *Controversiarum*, quinto nominatim docuerat. Quamvis autem, sicut citati Vitæ Ejus Scriptores notanter addunt, & Romæ sequentibus Annis libro huic Bellarmini honor redditus videri potuit, si modò potuit, per subsecutam ejus ex Indice prohibitorum expunctionem, & *Grammondus* etiam præter alios illud in specie moneat, intercessisse *Parisiis Romane Sedis nuntium*, ac obtinuisse à Rege, ut habitâ fuerit in *suspensio Sententiæ*; benè tamen de hoc ad *Bullam Pacis Germanicæ* abrogatricem minime *Innocentianam*, sed nocentissimam *Hoorbeekius*, non ita pridem monuit, factum hoc esse, vel potius non factum, id est, intermissum esse, non quod res dubia esset, verum quia Cardinalis libri author erat, idque facilius propter Regis minoræ aetatem sub *Regimine Matris* indultum, ut negotium deferretur ad *Papale Consistorium*; mansisse tamen inde, ut pro diverso hominum judicio de illo Bellarmini libro & disputatione, aliter quam Bellarminus & *Jesuitæ* vulgò sentientes adpellantur *Catholici Regales*, alii ex adverso *hæretici* status. Addit Idem, ubi insequente Anno *Jesuitarum* in Galliam & Scholas reductio fuit concessa, factum id esse hæc cum conditione, ut præter alias Veritates huic quoque subscriberent, quod *Papæ nullam temporalem supra Reges habeat potestatem*, & quod non possit illos per *Excommunicationem* privare regnis & *Statibus* suis; quam veritatem ante paucos annos occasione Disputationis ejusdam *Jesui-*

Conf. D.
Höpfn.
Saxon. Ev-
ang. p. 256
D. Dannh.
Hodom.
Pag. 643.

vid. Lanf.
Consult.
orat. c.
Hisp. pag.
m. 372.

Pag. 261.